



Spauda ir informacija

Europos Sąjungos Teisingumo Teismas
PRANEŠIMAS SPAUDAI Nr. 149/19
2019 m. gruodžio 3 d., Liuksemburgas

Sprendimas byloje C-482/17
Čekijos Respublika / Parlamentas ir Taryba

Teisingumo Teismas atmeta Čekijos Respublikos ieškinį dėl ginklų įsigijimo ir laikymo kontrolę sugriežtinančios direktyvos

Ši direktyva galėjo būti pagrįstai priimta remiantis SESV nuostatomis, susijusiomis su tinkamu vidaus rinkos veikimu

2019 m. gruodžio 3 d. paskelbtu Sprendimu *Čekijos Respublika / Parlamentas ir Taryba* (C-482/17) Teisingumo Teismas atmetė ieškinį, kuriuo reikalauta visiškai arba iš dalies panaikinti Direktyvą 2017/853¹ (toliau – ginčijama direktyva), kuria Europos Parlamentas ir Taryba iš dalies pakeitė Tarybos direktyvą 91/447/EEB dėl ginklų įsigijimo ir laikymo kontrolės² (toliau – direktyva dėl šaunamųjų ginklų). Teisingumo Teismas nusprendė, kad ginčijamoje Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje įtvirtintos priemonės nėra Čekijos Respublikos grindžiant ieškinį nurodyti įgaliojimų suteikimo, proporcingumo, teisinio saugumo, teisėtų lūkesčių apsaugos ir nediskriminavimo principų pažeidimai.

Siekiant panaikinti tikrinimus kertant sienas Šengeno erdvėje, direktyvoje dėl šaunamųjų ginklų nustatytas minimalus suderintas pagrindas, kuriuo reglamentuojamas šaunamųjų ginklų laikymas, įsigijimas ir jų perdavimas tarp valstybių narių. Tuo tikslu šioje direktyvoje numatytos nuostatos dėl sąlygų, kuriomis įvairių kategorijų šaunamieji ginklai gali būti įsigijami ir laikomi, kartu visuomenės saugumo sumetimais numatant, kad turi būti draudžiama įsigyti tam tikrų tipų šaunamųjų ginklų.

Po įvykdytų tam tikrų teroristinių išpuolių Europos Parlamentas ir Taryba 2017 metais priėmė ginčijamą direktyvą, siekdami nustatyti griežtesnes taisykles, taikytinas patiems pavojingiausiems, deaktyvuotiems ir pusiau automatiniais šaunamiesiems ginklams. Kartu šia direktyva siekiama palengvinti tam tikrų ginklų laisvą judėjimą įtvirtinant žymėjimo taisykles.

Dėl iš esmės draudžiamų automatinių šaunamųjų ginklų, perdirbtų į pusiau automatinius šaunamuosius ginklus, ginčijamoje direktyvoje numatyta nukrypti leidžianti nuostata, kurios taikymo sąlygas atitinka tik Šengeno erdvei priklausanti Šveicarija, kuriai taikoma direktyva dėl šaunamųjų ginklų. Šiuo atveju kalbama apie sąlygą, susijusią su visuotine karo prievole grindžiamos karinės sistemos, pagal kurią pastaruosius 50 metų kariuomenę paliekantys asmenys turi galimybę pasilikti karinius šaunamuosius ginklus, buvimu.

Čekijos Respublika pareiškė ieškinį Teisingumo Teisme, prašydama visiškai arba iš dalies panaikinti ginčijamą direktyvą. Vykstant šiam procesui Čekijos Respubliką palaikė Vengrija ir Lenkija, o Europos Parlamentą ir Tarybą – Prancūzija ir Europos Komisija.

Nagrinėdamas tariamą įgaliojimų suteikimo principo pažeidimą Teisingumo Teismas visų pirma priminė, kad net tada, kai SESV 114 straipsniu pagrįstu teisės aktu, kaip antai Direktyva 91/477, jau pašalintos bet kokios prekybos kliūtys jo suderintoje srityje, iš Sąjungos teisės aktų leidėjo negalima atimti galimybės remiantis šia nuostata pritaikyti šį aktą prie pasikeitusių aplinkybių, atsižvelgiant į jam tenkančią pareigą užtikrinti Sutartimis pripažintus bendruosius interesus. Tarp

¹ 2017 m. gegužės 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2017/853, kuria iš dalies keičiama Tarybos direktyva 91/477/EEB dėl ginklų įsigijimo ir laikymo kontrolės (OL L 137, 2017, p. 22).

² 1991 m. birželio 18 d. Tarybos direktyva dėl ginklų įsigijimo ir laikymo kontrolės (OL L 256, 1991, p. 51 ; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 11 t., p. 3).

šių interesų yra kova su tarptautiniu terorizmu ir sunkiais nusikaltimais, taip pat visuomenės saugumo užtikrinimas.

Toliau kalbėdamas apie teisės normas, kuriomis pakeičiamos esamos teisės normos, Teisingumo Teismas pažymėjo, kad, siekiant nustatyti jų priėmimo teisinį pagrindą, svarbu atsižvelgti į jomis keičiamas esamas teisės normas ir visų pirma į jų tikslą ir turinį. Iš tikrųjų, jei teisės aktas, kuriuo daromi pakeitimai, būtų vertinamas atskirai, galėtų būti pasiektas paradoksalus rezultatas, t. y. kad jis negalėtų būti priimtas remiantis SESV 114 straipsniu, nors Sąjungos teisės aktų leidėjas galėtų pasiekti tokį patį norminį rezultatą panaikindamas pirminį aktą, ir, remdamasis šia nuostata, jo naują redakciją išdėstydamas naujame akte. Taigi Teisingumo Teismas konstatavo, kad teisinį pagrindą, kuriuo remiantis turėjo būti priimta ginčijama direktyva, reikėjo nustatyti atsižvelgiant tiek į kontekstą, kurį sudaro Direktyva 91/477, tiek į teisės normas, atsiradusias dėl ginčijama direktyva padarytų jos pakeitimų.

Galiausiai, palyginęs Direktyvos 91/477 ir ginčijamos direktyvos tikslus ir turinį, Teisingumo Teismas konstatavo, kad šiomis dviem direktyvomis siekiama užtikrinti, kad būtų derinamos valstybių narių teisės nuostatos laisvo šaunamųjų ginklų, naudojamų civiliniams tikslams, judėjimo srityje, kartu šią laisvę apribojant saugumo garantijomis, atitinkančiomis šių prekių pobūdį, ir kad ginčijama direktyva šiuo atveju tik siekiama pakoreguoti Direktyvoje 91/477 įtvirtintą šių dviejų tikslų pusiausvyrą ją pritaikant prie pasikeitusių aplinkybių.

Šiuo klausimu Teisingumo Teismas priminė, kad aspektų, susijusių su prekių saugumu, suderinimas yra vienas iš esminių elementų siekiant užtikrinti tinkamą vidaus rinkos veikimą, nes šioje srityje priimti nesuderinti teisės aktai gali sukurti kliūčių prekybai. Kadangi šaunamųjų ginklų ypatybė yra jų pavojingumas ne tik jų naudotojams, bet plačiajai visuomenei, Teisingumo Teismas pažymėjo, kad į visuomenės saugumo sumetimus būtina atsižvelgti nustatant šių prekių įsigijimo ir laikymo reglamentavimą.

Šiomis aplinkybėmis Teisingumo Teismas nusprendė, kad Sąjungos teisės aktų leidėjas neviršijo jam pagal SESV 114 straipsnį suteiktos diskrecijos, kai ginčijamą direktyvą priėmė remdamasis šia nuostata.

Sprenddamas dėl tariamo proporcingumo principo pažeidimo Teisingumo Teismas nagrinėjo, ar pagal Tarpinstitucinį susitarimą dėl geresnės teisėkūros Komisija turėjo formalią pareigą atlikti ginčijama direktyva numatomų priimti priemonių poveikio vertinimą, kad būtų galima įvertinti šių priemonių proporcingumą. Šiuo klausimu Teisingumo Teismas nurodė, kad poveikio vertinimo parengimas yra teisėkūros proceso etapas, kuris paprastai turi būti vykdomas, kai teisėkūros iniciatyva gali turėti didelį ekonominį, aplinkosauginį ar socialinį poveikį. Vis dėlto pareiga atlikti tokį vertinimą bet kuriuo atveju neišplaukia iš šio susitarimo nuostatų.

Taigi tai, kad nebuvo atliktas poveikio vertinimas, negali būti laikoma proporcingumo principo pažeidimu, kai Sąjungos teisės aktų leidėjas yra ypatingoje situacijoje, kai būtina šio vertinimo išvengti, su sąlyga, kad vis dėlto jis turi pakankamai informacijos, leidžiančios įvertinti numatomų priimti priemonių proporcingumą.

Toliau sprendime Teisingumo Teismas konstatavo, kad Sąjungos teisės aktų leidėjui buvo pateikta daug analizių ir rekomendacijų, apimančių visus klausimus, kuriuos Čekijos Respublika nurodė savo argumentuose ir, priešingai, nei teigė ši valstybė narė, atsižvelgiant į tas analizes ir rekomendacijas, jam nepasirodė, kad kritikuojamos priemonės būtų akivaizdžiai netinkamos, atsižvelgiant į tikslus užtikrinti Sąjungos piliečių viešąjį saugumą ir palengvinti šaunamųjų ginklų, naudojamų civiliniais tikslais, vidaus rinkos veikimą.

Taigi Teisingumo Teismas nusprendė, kad nagrinėjamu atveju Sąjungos institucijos neviršijo didelės diskrecijos, kuri joms suteikta, kai reikia atlikti tokius kompleksinius politinio, ekonominio ar socialinio pobūdžio vertinimus. Galiausiai Teisingumo Teismas dar kartą atmetė Čekijos Respublikos argumentus, kuriais kritikuojamos tam tikros ginčijamos direktyvos nuostatos, kurias ši valstybė narė kvalifikavo kaip prieštaraujančias proporcingumo, teisinio saugumo ir tam tikrų

kategorių ginklų, kuriems tariamai ginčijama direktyva nustatytas griežtesnis reglamentavimas, savininkų ar turėtojų teisėtų lūkesčių ir galiausiai nediskriminavimo principams.

Dėl pastarojo principo Teisingumo Teismas, be kita ko, pažymi, kad nukrypti leidžiančia nuostata, kuri taikoma Šveicarijai, atsižvelgiama tiek į šios valstybės kultūrą ir tradicijas, tiek į tą faktą, kad dėl šių tradicijų ši valstybė turi patirtį ir įrodytą gebėjimą nustatyti ir prižiūrėti atitinkamus asmenis ir ginklus, o tai leidžia preziumuoti, kad ginčijama direktyva siekiami visuomenės saugumo tikslai, nepaisant šios nukrypti leidžiančios nuostatos, bus pasiekti. Kadangi nė vienos Europos Sąjungos valstybės narės padėtis nėra panaši į Šveicarijos padėtį, diskriminacijos nėra.

PASTABA: Ieškiniu dėl panaikinimo siekiama panaikinti Sąjungos teisei prieštaraujančius Sąjungos institucijų teisės aktus. Tam tikromis sąlygomis valstybės narės, Sąjungos institucijos ir asmenys Teisingumo Teisme arba Bendrajame Teisme gali pareikšti ieškinį dėl panaikinimo. Jeigu ieškinys pagrįstas, teisės aktas panaikinamas. Atitinkama institucija turi užpildyti teisės spragą, kuri gali atsirasti panaikinus teisės aktą.

Žiniasklaidai skirtas neoficialus dokumentas, neįpareigojantis Teisingumo Teismo.

[Visas sprendimo tekstas](#) nuo jo paskelbimo dienos prieinamas CURIA tinklalapyje.

Kontaktinis asmuo: Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127

Nuotraukas iš sprendimo paskelbimo posėdžio galima rasti „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106